

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

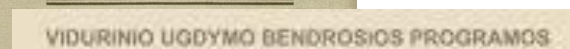
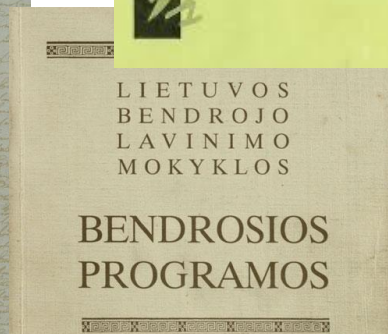
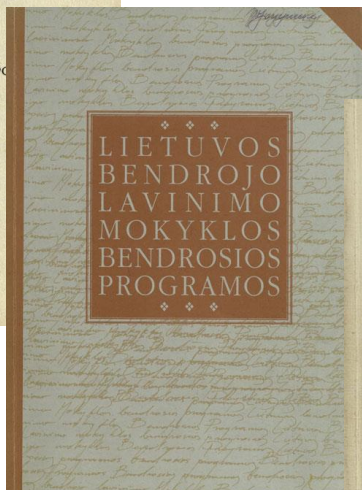
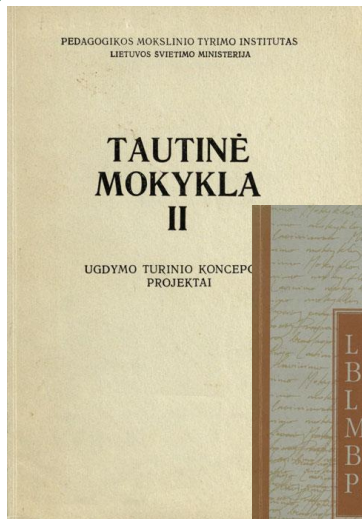
Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Podstawa programowa języka ojczystego mniejszości narodowej na Litwie

NŠA Ugdymo turinio departamento
Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė
Danuta Szejnicka

Vilnius

2021-04-16

PP od 1990 do 2011 roku

podstawa programowa to obowiązkowy na danym etapie edukacyjnym zestaw treści nauczania oraz umiejętności, które muszą być uwzględnione w programie nauczania i umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych

„tmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Nauczanie języka ojczystego mniejszości narodowych

**klasy
1-4**

Edukacja wczesnoszkolna
6 godz. tygodniowo

**klasy
5-10**

Szkoła podstawowa
od 5 do 4 godz. Tygodniowo
Skończy się sprawdzianem wiedzy i umiejętności uczniów

**klasy
11-12**

Szkoła średnia
4 godz. – poziom podstawowy, 5 godz. – poziom rozszerzony
Skończy się egzaminem maturalnym na poziomie podstawowym

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Odnawianie podstaw programowych 2020-2023

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Projekta „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

PIĘĆ OBSZARÓW TREŚCI NAUCZANIA

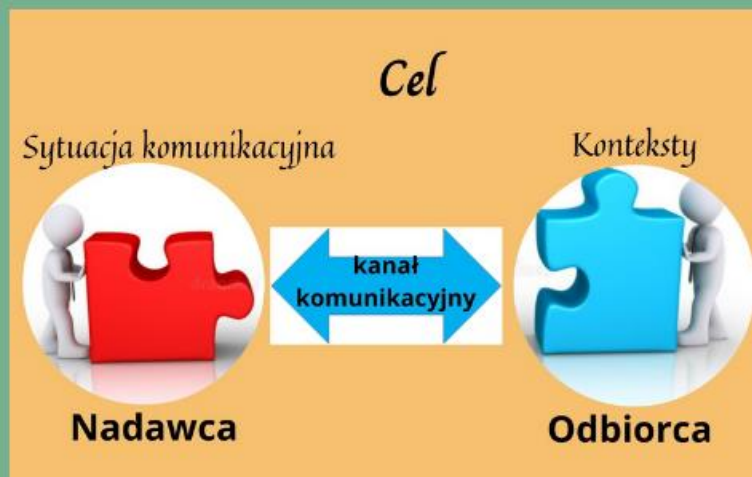
A. Mówienie,
słuchanie i
interakcja

E. Kształcenie
literacko-
kulturowe

B. Czytanie i
rozumienie
tekstu

C. Pisanie i
tworzenie
tekstu

D. Nauka o
języku

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Autorzy projektu PP Języka ojczystego i literatury mniejszości narodowych, 2020 r.

Koordynator: D. Szejnicka

Opieka naukowa: doc. dr. I. Masoit, doc. dr. H. Sokolovska

Język białoruski: N. Petkevich

Język polski: V. Černigovska, A. Jasinska, J. Szczygłowska

Język rosyjski: J. Rukovich, J. Šikšnian, I. Tarasova

Język niemiecki: M. Einars, S. Gedgaudas, D. Miciuvienė

Koncepcja kształcenia językowego

Specyfika nauczania języka ojczystego poza granicami kraju

(E. Lipińska, A. Seretny)

Język polski w warunkach litewskich powinien w zasadzie być nauczany jako język ojczysty z wykorzystaniem pewnych elementów metodyki nauczania języków obcych.

o kūrimas ir diegimas“

Zorientowana antropocentrycznie koncepcja kształcenia kulturowo - literackiego (za dr. P. Sporek)

- W stronę poznania siebie i świata; człowiek jako podmiot poznający i przedmiot poznania; w stronę rozumienia siebie i świata; płaszczyzna wyboru.
- W stronę własnych potrzeb, oczekiwań, pasji... O roli indywidualnego rozwoju jednostek.
- Zanurzenie w świecie kultury (współczesna – dawna, elitarna – masowa, nowoczesna – tradycyjna... „po prostu kultura”). Dialog tekstów! Ku mądrej integracji!
- W stronę **humanistyki**, nie filologii! Ku świadomemu korzystaniu z bogactwa świata kultury.

Kształcenie literacko-kulturowe

- W klasach 1-8 podejście tematyczne, natomiast w klasach 9-10 chronologiczne z uwzględnieniem kontekstów współczesnych
- Proponowana lista lektur i autorów
- Kryteria doboru tekstów literackich i innych tekstów kultury, np. uwzględnienie różnorodności rodzajowej; związków z kulturą Litwy; klasyczne i współczesne teksty
- Analiza, interpretacja i ocena tekstów literackich
- Udział w życiu kulturowym

Porady metodyczne. Przykład dla klasy 9 i 5.

Od tekstu do tematów; od tematu do tekstów

Renata Slavinskiene, Joanna Szczygłowska

Porady metodyczne. Aktualizacja literatury dawnej

Temat: *Konflikty oraz sposoby ich rozstrzygnięcia*

Alicja Rosowska

Lektura uczy, bawi, wychowuje...

DOM. RELACJE RODZINNE

SIŁA MIŁOŚCI

Miłość jest ponad wszystko, miłością można zwalczać wszystko, nawet śmiertelnych wrogów.

JESTEM MEDIATOREM

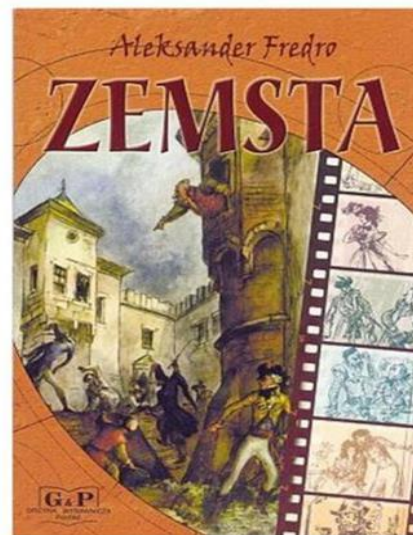
Do czego doprowadza brak umiejętności słuchania, brak tolerancji dla zdania innych?
Pokojowe rozwiązywanie konfliktów, egzystencja z przedstawicielami odmiennych kultur oraz unikanie mowy nienawiści.

Film „Sami swoi”, reż. Sylwester Chęciński, 1967r.

PRZYCZYNY KONFLIKTÓW

między bohaterami „Zemsty”

MURY RUNĄ

Piosenka Jacka Kaczmarskiego „Mury”.

METAFORYCZNE ZNACZENIE MURU

*Mur powstał, by dzielić...
Stać za kimś murem...*

PRZYCZYNY POWSTANIA MURÓW,

czas powstania, konsekwencje, współczesna rola. (*Wielki Mur Chiński, obalenie Muru Berlińskiego*)

STEREOTYPY, UPRZEDZENIA, JAKIE JEST ICH ŹRÓDŁO?

Dlaczego „ludzie budują za dużo murów, a za mało mostów”? Czy współcześnie ludzie także stawiają bariery nie do pokonania dla innych, słabszych? (*Problem uchodźców*)

Kształcenie literacko-kulturowe w klasach 9-10

- Treści podane w porządku chronologicznym: kl. 9 od Antyku do Romantyzmu; kl. 10 od Pozytywizmu do współczesności.
- W każdej epoce jest wskazany zakres tematyczno-problemowy i zaproponowani autorzy i teksty.

Viduramžiai ir jų vaizdavimas literatūroje

Riterių literatūros vaizdiniai, siužetai klasikinėje ir šiuolaikinėje literatūroje. **Renata Slavinskiene**

Przykładowe propozycje prac pisemnych, zadań podsumowujących, które mogą wykonać uczniowie po zakończeniu cyklu lekcji.

Renata Slavinskiene

- **Napisz rozprawkę** na temat: *Kreacje postaci rycerzy w literaturze i sztuce*. Omów, analizując wybrane przez siebie dzieła różnych epok. W swojej pracy uwzględnij ewolucję etosu rycerskiego, różne współczesne ujęcia tematu rycerstwa i kulturowe konteksty. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 250 słów.
- **Kim jest rycerz w kulturze współczesnej? Stwórz kolaż ze zdjęć wraz z opisem**, przedstawiając 3-6 postaci, które mógłbyś nazwać dzisiejszymi rycerzami. Zastanów się, które z postaci realizują motyw rycerza „na serio”, a które są humorystyczne. W opisie pod zdjęciem powinno znaleźć się: imię bohatera, gdzie występuje (książka, gra, film, animacja), jaką misję wykonuje? Jak kończy się jego historia? Dlaczego uważasz, że właśnie ta postać jest uosobieniem współczesnego rycerza?
- **Stwórz notatkę graficzną** – infografikę informacyjną – na temat rycerzy i rycerstwa. Postaraj się w prosty i atrakcyjny sposób zastąpić opis słowny (który bywa skomplikowany i trudny do zapamiętania) grafikami, obrazami, znakami i elementami tekstu. W tym celu musisz dokonać selekcji materiału, wybrać odpowiednią czcionkę i kolory. Można skorzystać np. ze strony **Canva.com**, gdzie są podane przykładowe szablony do infografiki lub dowolnej innej strony.
- **Stwórz komiks o przygodach wybranego przez siebie rycerza** – postaci fikcyjnej lub historycznej. Jeśli wolisz, wymyśl własnego bohatera lub bohaterkę, pamiętaj tylko o cechach rycerza i etosie rycerskim. Wykorzystaj swoje wiadomości zdobyte w trakcie cyklu lekcji na temat etosu i zwyczajów rycerskich. Postaraj się, aby wypowiedzi bohaterów komiksu były ciekawe. Możesz zastosować archaizację. Możesz użyć programu do tworzenia komiksów.
- **Stwórz mem na temat rycerzy i rycerstwa** (Mem – to są obrazki, zdjęcia z dodatkiem dowcipnego hasła, zdania. Coś, co utkwi nam w pamięci, rozbawi, rozbudzi skojarzenia). Pamiętaj o odpowiednim doborze grafiki (ważne, by była udostępniona na wolnej licencji), trafnym doborze hasła / cytatu. Ostatnim krokiem podczas prezentacji twego memu będzie uzasadnienie, dlaczego taki a nie inny tekst został wybrany.

Struktura oraz zasady doboru treści nauczania języka polskiego w szkole średniej (kl.11-12). **Historycznoliterackie czy tematyczno-problemowe?**

Lista obowiązkowych lektur

1. Sofokles Antygona
2. W. Szekspir Hamlet
3. A. Mickiewicz Dziady, cz. III
4. A. Mickiewicz Pan Tadeusz
5. E. Orzeszkowa Nad Niemnem
6. B. Prus Lalka
7. St. Wyspiański Wesele
8. S. Żeromski Ludzie bezdomni
9. Z. Nałkowska Granica
10. A. Camus Dżuma
11. Cz. Miłosz Dolina Issy
12. S. Mrozek Tango
13. T. Konwicki Kronika wypadków miłosnych
14. O. Tokarczuk Prawiek i inne czasy

Kręgi tematyczno-problemowe

1. Człowiek wśród tekstów
2. Człowiek w poszukiwaniu tożsamości
3. Człowiek a tradycja
4. Człowiek w wirze historii
5. Człowiek wobec wartości
6. Człowiek wobec innych ludzi

W każdym kręgu tematyczno-problemowym są podane:

- Zagadnienia językowe
- Zagadnienia kulturowo-literackie
- Proponowane teksty

Człowiek w poszukiwaniu tożsamości

Zagadnienia językowe:

- Zróżnicowanie współczesnej polszczyzny.
- Odmiany terytorialne polszczyzny.
- Osobliwości językowe wileńskiej odmiany regionalnej języka polskiego (fonetyczne, gramatyczne i leksykalne).
- Odmiany środowiskowe polszczyzny. Język subkultur.
- Kontakty językowe w warunkach wielojęzyczności.
- Interferencja językowa: zapożyczenia i kalki językowe.
- Przekład tekstów użytkowych i artystycznych na język polski

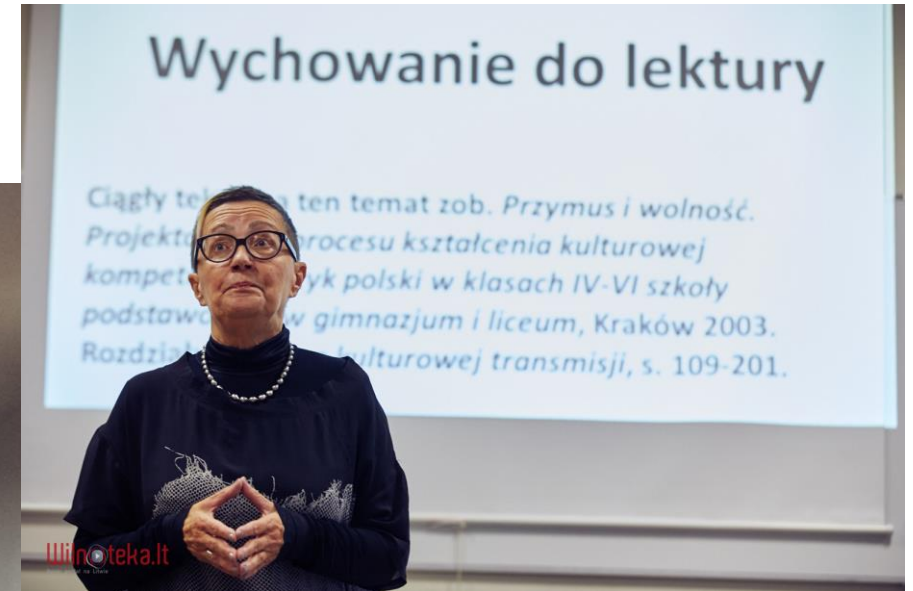
Zagadnienia literacko-kulturowe:

- Składniki tożsamości narodowej: język, kultura, religia, tradycje, symbole narodowe. Ich rola w dobie globalizacji.
- Tożsamość lokalna. Obraz „małych ojczyzn” w literaturze polskiej.
- Problem tożsamości narodowej w środowisku wieloetnicznym i wielokulturowym. Złożona tożsamość mieszkańca pogranicza polsko-białorusko-litewskiego.
- Wielokulturowy charakter współczesnego świata. Wzajemne przenikanie się różnych kultur.
- Tolerancja wobec innych kultur, języków, obyczajów.
- Motywy litewskie w literaturze polskiej.
- Wzorowanie się na autorytetach. Polacy zasłużeni dla kultury światowej.

**Międzynarodowa konferencja naukowo-metodyczna
Nauczanie języka ojczystego w szkołach mniejszości narodowych w kontekście dialogu międzykulturowego.
Treści, doświadczenie, kierunki doskonalenia, 2017 r.**

Przygotowanie do odnawiania podstaw programowych warsztaty polonistyczne, 2015 r.

Kraków-Wilno łączy nas wspólne dziedzictwo kulturowe i nie tylko...

Dziękuję za uwagę!

Danuta Szejnicka

Narodowa Agencja Edukacji (Litwa)

E-mail: danuta.szejnicka@nsa.smm.lt